

گفت و گو

محمد کاظم مزینانی، داستان نویسنده:

رمان سیاسی معاصر نداریم

نام محمد کاظم مزینانی با رمان «شاه‌بی‌شین» بر سبزه‌زارها افتاد و با درخشش این رمان تاریخی در جشنواره داستان انقلاب و چاپ‌های متعدد آن، او به‌عنوان نویسنده‌ای جدی به‌جامعه‌ادبی معرفی شد. با توجه به این که او بیشتر توان و خلاقیت خود را در نگارش رمان‌هایی با موضوع تاریخ معاصر و شخصیت‌های تاریخی-مذهبی قرار داده است، داستان نویسنده متخصص در حوزه تاریخ شناخته می‌شود.

مزینانی البته ادبیات را برتر از تاریخ می‌داند و معتقد است نویسنده خوب کسی است که از تاریخ به نفع ادبیات بهره‌برد. گفت‌وگوی کوتاه با او در پی می‌آید.

آثار شما در جشنواره‌های مختلف از جمله داستان انقلاب مورد تحسین قرار گرفته و در چند جلد رمان، تاریخ‌نگاری معاصر مانند کتاب «شاه‌بی‌شین» را در قالب ادبیات داستانی تجربه کرده‌اید. با توجه به دشواری پیوند ادبیات به عنوان عرصه خیال‌پردازی و تاریخ به عنوان عرصه واقعیت‌نگاه به «رمان تاریخی» چیست؟

فکر می‌کنم عبارت و ترکیب «رمان تاریخی» غلط‌انداز است، به این دلیل که رمان‌هایی مثل «شاه‌بی‌شین» و «امثال آن» را هیچ‌چیز نمی‌توانیم رمان تاریخی بدانیم، زیرا اول ادبیات وفادارند و پس از آن به تاریخ. در واقع در چنین رمان‌هایی ادبیات ذیل مفهوم تاریخ تعریف می‌شود. در این نوع رمان‌ها زبان نقش محوری دارد و نثر داستانی، لحن، بازی‌های زبانی و کرشمه‌های قلم اهمیت دارد. این در حالی است که در رمان تاریخی، زبان اهمیت چندانی ندارد و بیش از آن که از زبان ادبی استفاده شود، زبان ژورنالیستی مورد توجه نویسنده قرار می‌گیرد. ویژگی برجسته دیگری که در رمان به مقایسه با رمان تاریخی دارد، در شخصیت‌پردازی است. در رمان تاریخی معمولاً نویسنده وفادار به شخصیت تاریخی می‌ماند و در بهترین حالت می‌تواند به محور آن شخصیت توصیفاتی ارائه دهد. اما در رمان‌هایی مثل «شاه‌بی‌شین» نویسنده به درون شخصیت‌ها تقب می‌زند و ویژگی‌های روانی، رویاها، آرزوها و خواب‌های او را بازتاب می‌دهد. دقیقاً با توجه به همین دو ویژگی است که وظیفه یک رمان‌نویس برای اثبات می‌رسد. رمان‌نویس شخصی است که به تحلیل فردی می‌پردازد و یک شخصیت تاریخی را تبدیل به عرصه‌ای برای کشف و شهود می‌کند.

پس تکلیف وفاداری به تاریخ چه می‌شود؟ به نظر من محدودیتی در میزان وفاداری به تاریخ وجود ندارد. یک رمان می‌تواند ۵۰ درصد به تاریخ وفادار باشد یا کمتر. هر چقدر نویسنده خلاقیت بیشتری به خرج دهد، قادر است مستندات تاریخی را دقیق‌تر توصیف و به‌کار ببرد. در واقع همان‌طور که گفتیم نویسنده‌ها رمان‌های تاریخی را استفاده نمی‌کنند، بلکه آنها را مصادره به مطلوب می‌کنند. مثلاً در تاریخ آمده که محمد رضا شاه پهلوی آدمی خوشگذران بود. من می‌توانم سبک خوشگذرانی شاه را طوری بنویسم که در هیچ‌کجای تاریخ وجود نداشته‌باشد.

به نظر می‌رسد که چندان موافق ژانری به نام «رمان تاریخی» نیستید. من به‌طور کلی میانه‌ای با ژانر ندارم. زیرا معتقد نمی‌توانم یک ژانر یا گونه ادبی را مویه مو تعریف کنیم و یک سری کتاب را با قطعیت در آن بگنجانیم. ممکن است کتابی داشته باشیم که در چند ژانر بگنجد، آن زمان تکلیف چیست؟ در کشورهایی دیگر هم نوشتن رمان تاریخی به معنای وفاداری کامل به تاریخ نیست. برای مثال آمریکای لاتین‌ها کسانی مثل «مارکز» و «یوسا» از شخصیت‌های سیاسی به‌روز استفاده کرده‌اند و خلاقیتی که دارند آنها را کالبدشکافی می‌کنند. اما بسیاری از خوانندگان «شاه‌بی‌شین» می‌گویند شخصیت شاه اصلاً شبیه شاه‌ی که ما می‌شناسیم نیست، من در جواب می‌گویم خاصیت ادبیات همین است. وظیفه ادبیات نثر تاباندن به زوایای تاریک شخصیت‌هاست. همان زوایایی که ممکن است از دید همگان پنهان مانده‌باشد. در واقع همین زوایای پنهان است که شخصیت تاریخی یک رمان را برای مردم نو در نتیجه جذاب می‌کند. نگاه ما به ادبیات تاریخی سیاست‌زده بوده است. به همین دلیل شخصیت‌ها را سیاه و سفید دیده‌ایم. ما همیشه درگیر مرده‌بادهای زندگی‌ها بوده‌ایم. همین قلم‌بندی‌هاست که باعث شده ادبیات ما چندان وارد عرصه‌های سیاسی نشود و ما رمان سیاسی معاصر نداشته باشیم. در حالی که یکی از عرصه‌هایی که رمان داستانی ایرانی می‌تواند حرفی برای گفتن در جهان داشته باشد، عرصه سیاسی و تاریخی است. ما در ادبیات نباید اسیر این مرده‌بادهای زندگی‌ها باشیم.

جایزه جلال؛ معتبر و دست‌نیافتنی

گران‌ترین جایزه ادبی ایران امسال هم در هیچ گروهی برگزیده اول نخواهد داشت

از ششمین دوره جایزه ادبی دفاع مقدس ایران به شمار می‌رود. سال گذشته و در پنجمین دوره جایزه جلال باز هم هیچ برگزیده‌ای معرفی نشد و اکبر صحرایی با کسب «لوح تقدیر» تندیس جلال، ۲۵ سکه بهار آزادی را به خانه برد. اما آن‌طور که خبرگزاری فارس گزارش داده است، این جایزه امسال و در ایستگاه ششم، باز هم سنت برگزیده نداشتن و جایزه‌ندان را حفظ کرده است و در هیچ بخشی برگزیده اول ندارد.

مراسم اهدای جوایز و معرفی برگزیدگان ششمین دوره جایزه ادبی جلال آل‌احمد، امروز از ساعت ۱۵ تا ۱۷ در

از ششمین دوره جایزه ادبی دفاع مقدس ایران به شمار می‌رود. سال گذشته و در پنجمین دوره جایزه جلال باز هم هیچ برگزیده‌ای معرفی نشد و اکبر صحرایی با کسب «لوح تقدیر» تندیس جلال، ۲۵ سکه بهار آزادی را به خانه برد. اما آن‌طور که خبرگزاری فارس گزارش داده است، این جایزه امسال و در ایستگاه ششم، باز هم سنت برگزیده نداشتن و جایزه‌ندان را حفظ کرده است و در هیچ بخشی برگزیده اول ندارد.

تازه‌ترین غزل‌های محمدعلی بهمنی در راه است

محمدعلی بهمنی همراه با زیر چاپ داشتن تازه‌ترین غزل‌هایش، از انتشار آلبوم صوتی «تنفس آزاد» با صدای خودش خبر داد. این شاعر به ایسنا گفت: کتاب «تازها» مجموعه آخرین غزل‌های من را در برمی‌گیرد که مانند کارهای دیگرم فضایی عاشقانه و تغزلی دارد. او افزود: این کتاب مجوز نشر گرفته است و در نشر فصل پنجم منتشر می‌شود. بهمنی از انتشار آلبومی صوتی از شعرهایش خبر داد و گفت: آلبوم «تنفس آزاد»، شعرهای کتاب «تنفس آزاد» است که با صدای خودم خوانده شده. امیرحسین صمیمی چهار شعر این مجموعه را با آواز اجرا کرده است. این مجموعه برای دریافت مجوز عرضه شده است و فکر می‌کنم بعد از محرم و صفر منتشر شود.

«وداع» روی صحنه می‌رود

میرزماهی و سراج امسال هم مراسم سوگواری متفاوتی را اجرا خواهند کرد. این آهنگساز درباره جزئیات کنسرت «وداع» به ایسنا گفت: کنسرت «وداع» سال گذشته نیز در ایام سوگواری اجرا شد و امسال بار دیگر این اجرا چهاردهم و پانزدهم آذر در برج میلاد روی صحنه خواهد رفت. او ادامه داد: در کنسرت امسال ارکستر آیسون را تقویت کرده‌ام و گروه‌های پر حجم‌تر از قبل است. علاوه بر این که تعدادی نوازنده جدید به گروه دعوت شده‌اند. مدیر سابق دفتر موسیقی وزارت ارشاد افزود: اضافه شدن ساز ترومپت و دیگر ویژگی‌های اجرای پیش‌رو است زیرا در تعزیه از این ساز به‌عنوان شیپور استفاده می‌شده و در پارتیتور جدید ساز ترومپت نیز در نظر گرفته شده است. این در حالی بود که سال گذشته، گروه فقط دارای ساز هورن بود و از این‌رو بخش بادی برنجی امسال کامل‌تر از سال گذشته و دارای بافت بهتری است.

«وداع» روی صحنه می‌رود

میرزماهی و سراج امسال هم مراسم سوگواری متفاوتی را اجرا خواهند کرد. این آهنگساز درباره جزئیات کنسرت «وداع» به ایسنا گفت: کنسرت «وداع» سال گذشته نیز در ایام سوگواری اجرا شد و امسال بار دیگر این اجرا چهاردهم و پانزدهم آذر در برج میلاد روی صحنه خواهد رفت. او ادامه داد: در کنسرت امسال ارکستر آیسون را تقویت کرده‌ام و گروه‌های پر حجم‌تر از قبل است. علاوه بر این که تعدادی نوازنده جدید به گروه دعوت شده‌اند. مدیر سابق دفتر موسیقی وزارت ارشاد افزود: اضافه شدن ساز ترومپت و دیگر ویژگی‌های اجرای پیش‌رو است زیرا در تعزیه از این ساز به‌عنوان شیپور استفاده می‌شده و در پارتیتور جدید ساز ترومپت نیز در نظر گرفته شده است. این در حالی بود که سال گذشته، گروه فقط دارای ساز هورن بود و از این‌رو بخش بادی برنجی امسال کامل‌تر از سال گذشته و دارای بافت بهتری است.

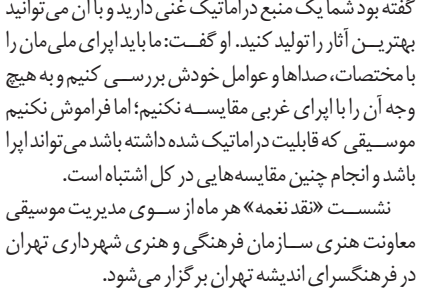
اپرای عاشورا نقد و بررسی شد

بهرزاد عبدی: اپرای ملی مان را با اپرای غربی مقایسه نکنیم چون امام حسین (ع)، حضرت ابوالفضل (ع)، حر، شمر و سکیه را بررسی کرده و نقاط ضعف و قوت هر یک را بیان کرد. بهزاد عبدی، آهنگساز اپرای عاشورا روی صحنه آمد و گفت: نمی‌دانم چرا برخی افراد به کلمه اپرا حساسیت می‌دهند؛ از نظر من شیوه‌ای که در کارهای آقای غریب‌پور در پیش گرفته شده برای ملی ماست و همان‌طور که بیشتر کشورهای اپرای خاص خودشان را دارند ما هم باید داشته باشیم. عبدی ادامه داد: دوستی داشته‌ام که تعزیه خوانی چند کارگر گچ‌کاری را که در خانه‌شان مشغول کار بودند ضبط کرده و برای یک پرفسور موسیقی در اکراین آورده بود. او وقتی شنیده بود، سوالی مطرح کرده بود و دوستم درباره ریشه تعزیه و به‌او توضیح داده بود. جالب است بدانید این پرفسور گفته بود شما یک منبع دراماتیک غنی دارید و با آن می‌توانید بهترین آثار را تولید کنید. او گفت: ما باید اپرای ملی مان را با مختصات، صداها و عوامل خودش بررسی کنیم و به هیچ وجه آن را با اپرای غربی مقایسه نکنیم؛ اما فراموش نکنیم موسیقی که قابلیت دراماتیک شده داشته باشد می‌تواند اپرا باشد و انجام چنین مقایسه‌هایی در کل اشتباه است. نشست «تقد نغمه» هر ماه از سوی مدیریت موسیقی معاونت هنری سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران در فرهنگسرای اندیشه تهران برگزار می‌شود.

آقای بازیگر در سی‌سی‌یو بستری شد

آقای بازیگر سینمایی ایران، به‌دلیل مشکلات تنفسی ناشی از آلودگی هوا در بخش سی‌سی‌یو بستری شد. به گزارش ایسنا، پنجشنبه شب به‌دلیل آلودگی هوا، تنفس برای عزت‌الله انتظامی بسیار دشوار شد و به همین دلیل، در بخش مراقبت‌های ویژه بیمارستان بستری است تا پزشکان کنترل بیشتری روی تنفس و قلب او داشته باشند. اکنون حال عمومی آقای بازیگر بدنیست و می‌تواند صحبت کند. امید به گفته خودش ریشه‌های ما با مشکل مواجه و تنفس برایش بسیار دشوار شده است. با توجه به این که قلب او باتری دارد، برای احتیاط، پزشکان کنترل دقیقی روی فعالیت آن بخش نیز دارند.

اپرای عاشورا نقد و بررسی شد

بهرزاد عبدی: اپرای ملی مان را با اپرای غربی مقایسه نکنیم چون امام حسین (ع)، حضرت ابوالفضل (ع)، حر، شمر و سکیه را بررسی کرده و نقاط ضعف و قوت هر یک را بیان کرد. بهزاد عبدی، آهنگساز اپرای عاشورا روی صحنه آمد و گفت: نمی‌دانم چرا برخی افراد به کلمه اپرا حساسیت می‌دهند؛ از نظر من شیوه‌ای که در کارهای آقای غریب‌پور در پیش گرفته شده برای ملی ماست و همان‌طور که بیشتر کشورهای اپرای خاص خودشان را دارند ما هم باید داشته باشیم. عبدی ادامه داد: دوستی داشته‌ام که تعزیه خوانی چند کارگر گچ‌کاری را که در خانه‌شان مشغول کار بودند ضبط کرده و برای یک پرفسور موسیقی در اکراین آورده بود. او وقتی شنیده بود، سوالی مطرح کرده بود و دوستم درباره ریشه تعزیه و به‌او توضیح داده بود. جالب است بدانید این پرفسور گفته بود شما یک منبع دراماتیک غنی دارید و با آن می‌توانید بهترین آثار را تولید کنید. او گفت: ما باید اپرای ملی مان را با مختصات، صداها و عوامل خودش بررسی کنیم و به هیچ وجه آن را با اپرای غربی مقایسه نکنیم؛ اما فراموش نکنیم موسیقی که قابلیت دراماتیک شده داشته باشد می‌تواند اپرا باشد و انجام چنین مقایسه‌هایی در کل اشتباه است. نشست «تقد نغمه» هر ماه از سوی مدیریت موسیقی معاونت هنری سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران در فرهنگسرای اندیشه تهران برگزار می‌شود.

آنکس... بزرگمهر دنیا... ۸۸۹۹۷۱۲۱

استانبول ۳۵۰... جنوب شرق آسیا... مالزی

کیش... کیش پارواژ... ۸۸۶۵۹۸۲۸

خلیج فارس ۱۵۹۵... مالزی... ۸۸۱۷۳۸۷۳

تلفن پذیرش... ۸۸۳۴۸۰۰۲

مالزی... مالزی... ۸۲۴۵۶

آژانس هواپیمایی و بین‌المللی راه سبز... شهرت اتفاقی نیست... برای پروازهای خارجی خود پول زیادی نپردازید...